

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 63/20

Møtedato: 28.05.2020

Dato: 30.04.2020

Arkivsaksnr: 2019/24074

Handlingsplan for ph.d.-utdanning 2020 - 2024

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 34/19, [Oppretting av fakultetenes ph.d.-program](#)
- Styresak 44/19, [UiBs strategi, Kunnskap som former samfunnet 2019 - 2022. Plan for oppfølging](#)

Saken gjelder:

I lys av at UiBs strategi ble revidert i 2019, har universitetsledelsen gjennomgått universitetets handlingsplaner for å identifisere behov for justering av strategiske satsinger. Handlingsplan for forskerutdanning 2016 – 2022 skulle i utgangspunktet revideres i 2019. Ph.d.-utdanningen har gjennomgått store endringer de siste par årene, med endret ph.d.-forskrift, oppretting av fakultetsvise ph.d.-program og oppretting av ph.d.-grad innen kunstnerisk utviklingsarbeid. Fremfor å revidere den eksisterende handlingsplanen, fremholdt Forskningsutvalget at UiB bør utarbeide en helt ny handlingsplan for perioden 2020 – 2024, heretter kalt Handlingsplan for ph.d.-utdanning. Handlingsplanen har blitt utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av medlemmer fra hvert fakultet, samt en representant fra gruppe B.

Handlingsplanen angir rammeverk, prioriteringer og tiltak som skal iverksettes for å nå målsetningene i UiBs strategi, og som bidrar til at kandidatene leverer ph.d.-prosjekter av høy kvalitet og med gode gjennomføringstall.

Forslag til vedtak:

Styret vedtar Handlingsplan for ph.d.-utdanning 2020 – 2024.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

30.04.2020/Yngve Brynjulfsen/Marie Eide/Hanne Gravermoen/Birgit Falch/Benedicte Løseth
(avd.dir.)

Vedlegg:

1. Saksframstilling
2. Utkast til Handlingsplan for ph.d.-utdanningen 2020 - 2024

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
63/20

Møtedato:
28.05.2020

Arkivsaksnr:
2019/24074

Handlingsplan for ph.d.-utdanning 2020 - 2024

Bakgrunn

I Universitetet i Bergen sin strategi vektlegges det at UiB skal tilby ph.d.-utdanning av høy, internasjonal kvalitet i alle fagmiljøer og at ph.d.-kandidatene skal bidra aktivt i nasjonale og internasjonale forskernettverk. I tillegg skal UiB tilby ph.d.-utdanning som går på tvers av fag og fakulteter.

Ph.d.-utdanningen skal kvalifisere ph.d.-kandidatene for vitenskapelig forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid av internasjonal standard, og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles krav til forskningskompetanse. Ph.d.-utdanningen skal bygge på forskningsintegritet og etiske standarder.

I lys av styrevedtak om revidert strategi, har universitetsledelsen våren 2019 gjennomgått universitetets handlingsplaner for å identifisere behov for justering av strategiske satsinger (sak 44/19). Styresaken peker på behov for revisjon av handlingsplanene som ble vedtatt i 2016, og peker på behovet for et gjennomgående, helhetlig og systematisk arbeid for å styrke forskningen ved universitetet, og poengterer at etikk og redelighet vil stå sentralt i arbeidet med oppfølging av de strategiske målene.

Forskningsutvalget pekte i sak 21/19 på behov for å revidere eller utarbeide en ny handlingsplan for ph.d.-utdanningen. Dette er særlig grunnlagt i Universitetsstyrets vedtak (sak 131/18) om endring av forskrift for graden philosophiae doctor, som har endret viktige premisser for ph.d.-utdanningen. I brev av 7. juni 2019 (ref. 2019/6937) til fakultetene tok universitetsledelsen til orde for å nedsette en arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til revidert handlingsplan for ph.d.-utdanningen, og hvert fakultet ble bedt om å utpeke en person til å delta i utvalget.

Arbeidsgruppens sammensetning

Til å utarbeide et forslag til handlingsplan ble det oppnevnt en arbeidsgruppe, og det var enighet i Forskningsutvalget at arbeidsgruppen burde ha et medlem fra hvert fakultet. Dette ble begrunnet med den nylige omleggingen til fakultetsvise ph.d.-programmer, og det nye ph.d.-programmet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Fakultetene fremmet forslag om kandidater. Arbeidsgruppen ble oppnevnt høsten 2019 (se 2019/24074) med følgende medlemmer:

Anne Beate Maurseth	Professor	HF
Joachim Reuder	Professor	MN
Roland Jonsson	Professor	MED
Ragnhild Overå	Professor	SV
Jørn Jacobsen	Professor	JUS
Jørn Hetland	Førsteamanuensis	PSY
Anne-Helen Mydland	Professor	KMD

I tillegg ble Eirin Alme, stipendiat ved MN, oppnevnt som representant for gruppe B.

Arbeidsgruppens mandat og oppgaver

Arbeidsgruppen skulle utarbeide forslag til ny handlingsplan for ph.d.-utdanning ved UiB. Det ble bestemt å utarbeide en ny handlingsplan, særlig med begrunnelse av endringene i forskriften for ph.d., som har endret viktige premisser for ph.d.-utdanningen. Arbeidsgruppen ble bedt om å:

- Drøfte, identifisere utfordringer, mål og anbefalte tiltak, som følge av omleggingen til fakultetsvise ph.d.-programmer
- Drøfte behovet for å anbefale tiltak for karriereplanlegging for ph.d.-kandidater
- Drøfte og anbefale hvordan UiB kan legge til rette for gode tverrfakultære samarbeid i ph.d.-utdanningen
- Drøfte og anbefale hvilke former for tilrettelegging og virkemidler som kan bidra til å styrke internasjonaliseringens plass i ph.d.-utdanningen
- Drøfte tiltak som ivaretar og styrker arbeidsmiljøet for ph.d.-kandidater

Arbeidsgruppen har vært ledet av prorektor Margareth Hagen. Forsknings- og innovasjonsavdelingen har vært sekretariat for arbeidsgruppen.

Handlingsplanens mål

Handlingsplanen angir rammeverk, prioriteringer og tiltak som skal iverksettes for å nå målsetningene i strategien og som bidrar til at kandidatene leverer ph.d.-prosjekter av høy kvalitet. Forslaget til Handlingsplan for ph.d.-utdanning er delt inn i fem innsatsområder, og gjennom disse innsatsområdene skal ph.d.-utdanningen ved UiB oppnå sine strategiske mål:

Faglig kvalitet: UiB skal legge til rette for at ph.d.-kandidatene har de beste forutsetningene for akademisk og kunstnerisk utvikling i samsvar med etiske standarder. Ph.d.-kandidatenes forskning skal gjøres tilgjengelig for samfunnet.

Samarbeid: Ph.d.-utdanningen skal legge til rette for samarbeid på tvers av fag, fakulteter og institusjoner innenfor og utenfor academia. UiB skal legge til rette for ph.d.-utdanning i skjæringspunktet mellom universitetet og samfunnet utenfor, og fremme innovasjon.

Gjennomføring: UiB skal tilby tydelige rammer og faglig stimulerende arbeidsmiljø som bidrar til gjennomføring på normert tid.

Veiledning: Ph.d.-kandidatene skal få tett oppfølging og tilbys veiledning av forskere som har god kjennskap til ph.d.-utdanningen og som vet hva veiledning innebærer.

Karriereutvikling: UiB skal tilby tiltak for karriereutvikling for ph.d.-kandidater. Kandidatene skal gis ferdigheter som gjør dem attraktive på arbeidsmarkedet, i og utenfor academia.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Arbeidsgruppen har grundig drøftet og anbefalt innsatsområder, delmål og aktiviteter. Planens mål, delmål og aktiviteter er relativt bredt anlagt med blant annet faglig kvalitet og samarbeid som viktige innsatsområder. Handlingsplanen legger også opp til reaktivering og ny innsats på områder som kvalitetssikring, arbeidsmiljø og mental helse. I implementeringen av handlingsplanen skal innsatsen forsterkes gjennom universitetets arbeid med «HR i forskning».

«HR i forskning»-prosjektet har 15 tiltak knyttet til rekruttering, karriereutvikling og arbeidsmiljø for forskere, blant annet som en del av statusen UiB har fått tildelt av EU-kommisjonen som «HR Excellence in Research». Selv om «HR i forskning» først og fremst

omfatter ph.d.-stipendiater ansatt ved UiB vil også disse tiltakene bli en del av oppfølgingen for alle kandidater tilknyttet ph.d.-utdanningen.

30.04.2020/Yngve Brynjulfsen/Marie Eide/Hanne Gravermoen/Birgit Falch/Benedicte Løseth (avd.dir.)

PH.D.-UTDANNING

UTKAST - HANDLINGSPLAN 2020 – 2024 // UNIVERSITETET I BERGEN

INNLEDNING

Ph.d.-utdanningen skal kvalifisere ph.d.-kandidatene for vitenskapelig forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid av internasjonal standard, og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles krav til forskningskompetanse.

Universitetet i Bergens strategi vektlegger at UiB skal tilby ph.d.-utdanning av høy, internasjonal kvalitet i alle fagmiljøer og at ph.d.-kandidatene skal bidra aktivt i nasjonale og internasjonale forskernettverk. I tillegg skal UiB tilby ph.d.-utdanning som går på tvers av fag og fakulteter. Ph.d.-utdanningen skal bygge på forskningsintegritet og etiske standarder.

Ved UiB er det syv fakultetsvise ph.d.-programmer. Ph.d.-utdanningen ved UiB leder enten frem til graden philosophiae doctor (ph.d.) eller graden philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid. Disse to gradene har hver sin forskrift, som er styrende for all ph.d.-utdanning ved UiB.

Ph.d.-kandidatene er hovedansvarlige for å gjennomføre sine ph.d.-prosjekter og bidra aktivt i aktuelle forskernettverk. Ph.d.-kandidatene, og den forskningen de utfører, er avgjørende for universitetets kontinuerlige utvikling og fornyelse. UiB vil på alle nivåer legge til rette for at kandidatene har best mulige forutsetninger for å lykkes. Handlingsplanen angir rammeverk, prioriteringer og tiltak som skal iverksettes for å nå målsetningene i strategien og som bidrar til at kandidatene leverer ph.d.-prosjekter av høy kvalitet. Gjennom følgende innsatsområder skal ph.d.-utdanningen ved UiB oppnå sine strategiske mål:

Faglig kvalitet: UiB skal legge til rette for at ph.d.-kandidatene har de beste forutsetningene for akademisk og kunstnerisk utvikling i samsvar med etiske standarder. Ph.d.-kandidatenes forskning skal gjøres tilgjengelig for samfunnet.

Samarbeid: Ph.d.-utdanningen skal legge til rette for samarbeid på tvers av fag, fakulteter og institusjoner innenfor og utenfor academia. UiB skal legge til rette for ph.d.-utdanning i skjæringspunktet mellom universitetet og samfunnet utenfor, og fremme innovasjon.

Gjennomføring: UiB skal tilby tydelige rammer og faglig stimulerende arbeidsmiljø som bidrar til gjennomføring på normert tid.

Veiledning: Ph.d.-kandidatene skal få tett oppfølging og tilbys veiledning av forskere som har god kjennskap til ph.d.-utdanningen og som vet hva veiledning innebærer.

Karriereutvikling: UiB skal tilby tiltak for karriereutvikling for ph.d.-kandidater. Kandidatene skal gis ferdigheter som gjør dem attraktive på arbeidsmarkedet, i og utenfor academia.

INNSATSOMRÅDER FOR PH.D.-UTDANNINGEN FOR PERIODEN 2020–2024

A. INNSATSOMRÅDE: FAGLIG KVALITET		
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig
Delmål 1: UiB skal utdanne selvstendige ph.d.-kandidater med høyt faglig nivå, evne til kritisk tenkning og originalitet	Integrere ph.d.-kandidatene i fagmiljøene lokalt, nasjonalt og internasjonalt og sørge for møteplasser der de naturlig kan inngå i et forskerfellesskap	Fakultetene, instituttene
	Profilere og fremheve forskningen som kommer ut fra ph.d.-prosjektet som et viktig bidrag til forskningen i fagmiljøet	Fakultetene, instituttene
Delmål 2: Ph.d.-kandidatene skal utøve forskning som skal være tilgjengelig og bygge på etisk standard og forskningsintegritet	Sikre at ph.d.-kandidatene reflekterer over og redegjør for etiske aspekter ved forskningsprosjektet i prosjektbeskrivelsen og gjennom hele ph.d.-løpet	Fakultetene, instituttene
	Sikre at forskningsresultatene for ph.d.-kandidatene blir dokumentert og arkivert forsvarlig, samt tilby kurs om åpne data, åpen tilgang og god publiseringspraksis	Univ.led., FIA, fakultetene, UB
Delmål 3: UiB skal jobbe systematisk med kvalitetssikring av ph.d.-programmene	Iverksette kvalitetssikringselementer som programevaluering, alumniundersøkelse, frafallsundersøkelse og dialogmøter mellom universitetsledelsen og fakultetene, med mål om ytterligere å øke den faglige kvaliteten i ph.d.-utdanningen	Univ.led., FIA, fakultetene

B. INNSATSOMRÅDE: SAMARBEID		
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig
Delmål 1: UiB skal legge til rette for nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid	Introdusere ph.d.-kandidatene for relevante nasjonale og internasjonale forskernetverk	Fakultetene, instituttene
	Legge til rette for at ph.d.-kandidatene kan delta på nasjonale og internasjonale fagkonferanser, seminarer, samt reise på lengre utenlandsopphold	Fakultetene, instituttene
	Forbedre praktisk informasjon for utreisende og innreisende ph.d.-kandidater	FIA, Internasjonalt senter
Delmål 2: UiB skal legge til rette for forskningssamarbeid på tvers av fag, fakultet og institusjon	Opprette ph.d.-kurs og møteplasser på tvers av fakultet, som kan inspirere til nyskapende forskning	Univ.led., FIA, fakultetene, kandidatforeningene
	Oppmuntre kandidatene til å delta i forskerskoler og ph.d.-samarbeid på tvers	FIA, fakultetene, instituttene, forskerskolene
	Opprette nettside som viser kurs- og seminartilbud for ph.d.-kandidatene som går på tvers av fakultetene	FIA
Delmål 3: UiB skal legge til rette for samarbeidet med samfunnet utenfor UiB	Bruke nettverkene utenfor academia for å øke antall nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d.	Univ.led., fakultetene, instituttene
	Promotere ph.d.-utdanningen slik at ph.d.-kandidatene og deres forskningsbidrag i større grad blir brukt i samfunnet	KA, FIA, fakultetene

C. INNSATSOMRÅDE: GJENOMFØRING		
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig
Delmål 1: Ph.d.-kandidaten skal følges opp gjennom strukturert dialog med ledelse og administrasjon	Arrangere individuelle oppstartmøter for ph.d.-kandidater ved instituttet/fagmiljøet, med en særskilt oppfølging av ph.d.-kandidater som ikke er kjent med UiB	Fakultetene, instituttene
	Sørge for tidlig forventningsavklaring mellom kandidat og veiledere, blant annet i oppstartmøte	Fakultetene, instituttene
	Tilby alle ph.d.-kandidater minst én årlig oppfølgings- eller medarbeidersamtale ved instituttet/fagmiljøet, utover ordinær veiledning	Fakultetene, instituttene
	Styrke oppfølgingen av kandidatene gjennom arbeidet med midtveisevaluering og/eller sluttseminar	Fakultetene, instituttene
Delmål 2: Ph.d.-kandidaten skal ha tydelige rammer for sitt ph.d.-utdanningsløp	Videreutvikle tydelige kvalitets-, formal- og sjangerkrav knyttet til de ulike avhandlingstypene	Fakultetene
	Videreutvikle nettsidene om ph.d.-løpet, slik at disse fremstår som helhetlige for ph.d.-kandidatene	FIA, fakultetene
	Utvikle en oversikt som viser tilgjengelig tilbud og rettigheter for ph.d.-kandidater som opplever utfordringer knyttet til helse og fremdrift	FIA, HR, fakultetene
	Tilstrebe at alle ph.d.-kandidater skal få tilbud om kurs i akademisk skriving ved sitt fakultet eller institutt	Fakultetene, UB
Delmål 3: Ph.d.-kandidatene skal inkluderes og følges opp i aktive og støttende forskningsmiljø	Tilstrebe aktive ph.d.-kandidatforeninger	Fakultetene, ph.d.-kandidatene
	Utrede kurs i stressmestring og et lavterskeltilbud om psykolog	BHT, FIA, fakultetene
	Gjennomføre frafalls- og forsinkelsesundersøkelse, som et informasjonsgrunnlag for tiltak innen gjennomføring	FIA, fakultetene

D. INNSATSOMRÅDE: VEILEDNING		
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig
Delmål 1: UiB skal ha arenaer for kompetansebygging og erfaringsutveksling om ph.d.-veiledning	Utvikle fagnære møteplasser for erfaringsutveksling og seminar for kompetansebygging innenfor ph.d.-veiledning	Fakultetene, instituttene, IPED
	Inkludere mental helse som et element i fakultetenes seminaropplegg	HR, fakultetene
Delmål 2: Ph.d.-veiledere skal ha tilstrekkelige og oppdaterte kunnskaper om gjeldende regelverk og etikk innenfor ph.d.-utdanningen	Sørge for at alle veiledere kjenner til regler knyttet til det aktuelle ph.d.-programmet	Fakultetene, instituttene
	Styrke veiledernes etiske kompetanse	Redelighetsutvalget, fakultetene, instituttene
	Styrke veiledernes kunnskap om gode publiseringskanaler	Fakultetene, instituttene, UB
	Videreutvikle e-kurs for veiledere	IPED, FIA, HR, fakultetene
Delmål 3: UiB skal styrke fagmiljøenes rolle i utviklingen og gjennomføringen av kandidatenes ph.d.-prosjekter	Styrke forskergruppenes rolle i veiledningen	Fakultetene, instituttene
	Benytte flere lokale ressurser til biveiledning	Fakultetene, instituttene

E. KARRIEREUTVIKLING		
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig
Delmål 1: Ph.d.-kandidatene skal gis ferdigheter som gjør dem attraktive for jobber i akademia og arbeidsmarkedet for øvrig	Utvikle kurs i å skrive gode søknader om forskningsmidler Videreutvikle kurs i publisering, og hvordan øke gjennomslag av egen forskning Utvikle kurs i hvordan man skriver jobbsøknad og gjennomfører intervju Videreutvikle ph.d.-kurs i innovasjon	FIA, KA, fakultetene UB, KA, fakultetene HR, fakultetene FIA, fakultetene
Delmål 2: Ph.d.-kandidatene skal ha gode kunnskaper om hvilke karrieremuligheter som eksisterer både innenfor og utenfor akademia	Legge til rette for langsiktig karrieretenkning blant ph.d.-kandidater med interesse for en akademisk karriere Utrede et senter for karriereveiledning (som en del av EUs Charter & Code for Researchers) Informere om karrieremuligheter i tråd med fagretningene på fakultetet, for eksempel gjennom en karrieredag eller alumniarrangement	Fakultetene, instituttene HR, FIA Fakultetene

Forkortelser

FIA: Forsknings- og innovasjonsavdelingen, Univ.led.: Universitetsledelsen, KA: Kommunikasjonsavdelingen, HR: HR-avdelingen, UB: Universitetsbiblioteket, BHT: Bedriftshelsetjenesten ved UiB, IPED: Institutt for pedagogikk

